

**XVI. kerületi Önkormányzat által alapított
Gazdasági, Működtető - Ellátó Szervezet
(továbbiakban: GAMESZ),
mint ÖNÁLLÓAN MŰKÖDŐ ÉS GAZDÁLKODÓ
valamint a kapcsolódó önállóan működő Intézmények**

**Eszközök és források értékelési szabályzata
2021**

Készítette: Nagy Ágnes
Jóváhagyta: Sinkovics Zsuzsanna

Sinkovics Zsuzsanna

Sinkovics Zsuzsanna

Intézményvezető

Bevezető

A GAMESZ a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (továbbiakban: Szt.) 14. § (5) bekezdés b) pontjában, illetve az államháztartás számviteléről szóló 4/2013. (I. 11.) Kormányrendelet (továbbiakban: Áhsz.) 50. §-ában foglaltak alapján megalkotta az Eszközök és források értékelési szabályzatát (továbbiakban: Értékelési Szabályzat). Jelen Értékelési Szabályzat a GAMESZ-re vonatkozó sajátos értékelési előírásokat tartalmazza, azokat a Szt. és Áhsz. vonatkozó előírásaival, illetve a GAMESZ Számviteli Politikájában rögzítettekkel együttesen szükséges alkalmazni.

1. A Szabályzat elkészítéséért, tartalmáért, megváltoztatásáért felelős személyek

A Szabályzat elkészítéséért, tartalmáért, megváltoztatásáért, aktualizálásáért a GAMESZ vezetője a felelős. A szabályzatot a GAMESZ vezetőjének kell minden esetben jóváhagynia.

Módosításra akkor van szükség, illetve lehetőség, ha az Szt., illetve az Áhsz. előírásai megváltoznak, vagy a korábbi szabályzathoz képest olyan lényegi változás következik be, amely a változtatást szükségessé teszi. Az Szt. 14. § (11) bekezdése alapján a változtatások hatálybalépését követő 90 napon belül kell végrehajtani. A Szabályzat konkrét aktualizálását, jóváhagyásra történő elkészítését a gazdasági szervezet gazdasági vezetőjének kell elkészítenie.

2. Szabályzat hatálya

XVI. kerületi Önkormányzat GAMESZ), valamint a kapcsolódó önálló gazdasági szervezettel nem rendelkező költségvetési szervek (Intézmények).

3. A szabályzathoz kapcsolódó fogalmak

- **Értékelés:** az eszközök és a források könyvviteli nyilvántartásba vételhez alkalmazott értékének és az éves költségvetési beszámoló mérlegébe kerülő értékének meghatározását jelenti.
- **Minősítés:** döntés az adott eszköz, befektetett eszközök, illetve forgóeszközök, azon belül az egyes eszközcsoportok közé való besorolásáról.

- **Vételár:** a termékek, szolgáltatások beszerzése, értékesítése után fizetett, kapott, felárral növelt, engedményekkel csökkentett, áfát nem tartalmazó ellenérték, hitelviszonyt megtestesítő kamatozó értékpapír esetén ide nem értve az Szt. 50. § (3) bekezdése szerinti vételárban lévő felhalmozott kamatot.
- **Felújítás:** az elhasználódott tárgyi eszköz eredeti állaga (kapacitása, pontossága) helyreállítását szolgáló, időszakonként visszatérő olyan tevékenység, amely mindenképpen azzal jár, hogy az adott eszköz élettartama megnövekszik, eredeti műszaki állapota, teljesítőképessége megközelítően vagy teljesen visszaáll, az előállított termékek minősége vagy az adott eszköz használata jelentősen javul, és így a felújítás pótlólagos ráfordításából a jövőben gazdasági előnyök származnak. Felújítás és korszerűsítés is, ha az a korszerű technika alkalmazásával a tárgyi eszköz egyes része az eredetitől eltér, megoldásával vagy kicserélésével a tárgyi eszköz üzembiztonságát, teljesítőképességét, használhatóságát vagy gazdaságosságát növeli.

A tárgyi eszközt akkor kell felújítani, amikor folyamatosan, rendszeresen elvégzett karbantartás mellett a tárgyi eszköz oly mértékben elhasználódott (szerkezeti elemei előregedtek), hogy az elhasználódottsága már a rendeltetésszerű használatot veszélyezteti.

Nem felújítás az elmaradt és felhalmozódó karbantartás egy időben való elvégzése, függetlenül a kiadások nagyságától.

- **Karbantartás:** a használatban lévő tárgyi eszköz folyamatos, zavartalan, biztonságos üzemeltetését szolgáló javítási, karbantartási tevékenység, ideértve a tervszerű megelőző karbantartást, a hosszabb időszakonként, de rendszeresen visszatérő nagyjavítást, és mindazon javítási, karbantartási tevékenységet, amelyet a rendeltetésszerű használat érdekében el kell végezni, amely a folyamatos elhasználódás rendszeres helyreállítását eredményezi.

4. Az értékeléshez kapcsolódó jogszabályi előírások

Az Áhsz. 50. § (2) bekezdése kötelezően előírja, hogy a költségvetési szervezeteknek az eszközök és források értékelési szabályzatában rögzíteniük kell a követelések értékelésének elveit, szempontjait, követeléstípusonként a kis összegű követelések év végi meghatározásának elveit, dokumentálásának szabályait, valamint az egyszerűsített értékelési eljárás alá vont követelések besorolásának elveit, dokumentálásának szabályait. Az eszközök és források értékelési szabályzatában

a tulajdonosnak, tulajdonosi joggyakorló szervezetnek a vagyonkezelésbe adott eszközök vagyonértékelése során alkalmazott értékelési elveit, módszerét, dokumentálásának szabályait, felelőseit rögzíteniük kell.

A GAMESZ figyelembe veszi az eszközök és források értékelésénél az Áhsz. ezzel kapcsolatos előírásait a következők szerint:

- az Áhsz. 15., 16. és 16/A. §-ában foglaltakat a bekerülési érték megállapításánál;
- az Áhsz. 17., 18. és 19. §-ában foglaltakat az eszközök értékcsökkenésének, értékvesztésének és értékhelyesbítésének megállapításánál;
- az Áhsz. 20. és 21. §-ában foglaltakat a mérlegtételek értékelésénél.

A GAMESZ az Szt. szabályaiból alkalmazza a következőket:

- bekerülési érték megállapításához: Szt. 47. § (9) bekezdésében, Szt. 49. § (5) bekezdésében, 50. § (1), (2), (4) és (6) bekezdésében, Szt. 48. § (7) bekezdésében, Szt. 51. § (1)–(4) bekezdésekben, Szt. 3. § (4) bekezdésének 8. pontjában, 49. § (3), (4), (6) és (7) bekezdésében, és 62. § (2) bekezdésében foglaltakat;
- az eszközök értékcsökkenésének, értékvesztésének és értékhelyesbítésének megállapításához: Szt. 52. § (1), (2), (5), (6) és (7) bekezdésében, az Szt. 53. §-ában, az Szt. 54–56. §-okban, az Szt. 57. § (2) bekezdésében, az Szt. 58. § (2) és (3) bekezdésében, az Szt. 57. § (3) bekezdésében, az Szt. 58. § (1), (5), (6), (7), (8) és (9) bekezdésében foglaltakat;
- a mérlegtételek értékelésénél: az Szt. 46. §-ában, az Szt. 60. § (5) bekezdésében foglaltakat.

I. Az eszközök és források részletes szabályai

1. Bekerülési érték meghatározása

- **Vásárolt immateriális javak bekerülési értéke** az egységes rovatrend K61. Immateriális javak beszerzése, létesítése rovathoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon végleges kötelezettségvállalásként, más fizetési kötelezettségként nyilvántartott **vételár**.
- **Vásárolt, rendeltetésszerűen használatba nem vett, üzembe nem helyezett tárgyi eszközök bekerülési értéke** az egységes rovatrend K62. Ingatlanok beszerzése, létesítése, K63. Informatikai eszközök beszerzése, létesítése vagy K64. Egyéb tárgyi eszközök beszerzése, létesítése rovatokhoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon végleges kötelezettségvállalásként, más fizetési kötelezettségként nyilvántartott **vételára**, kisajátítás útján szerzett ingatlan esetén a kártalanítás összege is. Az idegen vállalkozó által előállított, rendeltetésszerűen használatba nem vett, üzembe nem helyezett tárgyi eszközök esetén a beruházás bekerülési értéke a beruházás vételára, és ezt növeli még az eszköz létesítése, üzembe helyezése érdekében az üzembe helyezésig, a raktárba történő beszállításig felmerült, az eszközhöz egyedileg hozzákapcsolható:
 - = tervezési,
 - = szállítási,
 - = rakodási,
 - = alapozási,
 - = szerelési,
 - = üzembe helyezésimunkáknak az egységes rovatrend K62., K63., K64. rovataihoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon végleges kötelezettségvállalásként, más fizetési kötelezettségként nyilvántartott együttes vételára.
- **A használatba vett, illetve a mérlegben nem szerepeltethető tárgyi eszközök bővítésével, rendeltetésének megváltoztatásával, átalakításával,**

élettartamának, teljesítőképességének közvetlen növelésével összefüggésben idegen vállalkozó által végzett beruházás bekerülési értéke a bővített, megváltozott rendeltetésű, átalakított, megnövelt élettartamú, teljesítőképességű eszköz üzembe helyezése érdekében az üzembe helyezésig felmerült az eszközhöz egyedileg hozzákapcsolható tervezési, szállítási, rakodási, alapozási, szerelési, üzembe helyezési munkáknak az egységes rovatrend K62., K63. és K64. rovataihoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon végleges kötelezettségvállalásként, más fizetési kötelezettségként nyilvántartott vételára.

- **A már használatba vett, illetve a mérlegben nem szerepeltethető tárgyi eszközökön idegen vállalkozó által végzett felújítási munkák esetén a felújítás** [Szt. 3. § (4) bekezdés 8. pont] bekerülési értékét növeli még az elhasználódott tárgyi eszköz eredeti állaga (kapacitása, pontossága) helyreállítása érdekében a felújítás befejezéséig felmerült, az eszközhöz egyedileg hozzákapcsolható tervezési, szállítási, rakodási, alapozási, szerelési, üzembe helyezési munkáknak az egységes rovatrend K71., K72., K73. rovatokhoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon nyilvántartott végleges kötelezettségvállalások, más fizetési kötelezettségek végleges kötelezettségvállalásként, más fizetési kötelezettségként nyilvántartott vételára. Az ingatlanok, gépek, berendezések, felszerelések, járművek, tenyészállatok értékét növeli az azokhoz kapcsolódóan a pénzügyi számvitelben elszámolt befejezett felújítás értéke. Az Szt. és az Áhsz. nem értelmezi az immateriális javak esetében a felújítási tevékenységet.

- **Saját előállítású immateriális javak, tárgyi eszközök bekerülési értékének összetevői:**

Az eszköz előállítási értékének részét képezik azok a költségek, amelyek

- = az eszköz (termék) előállítása, üzembe helyezése, bővítése, rendeltetésének megváltoztatása, átalakítása, eredeti állagának helyreállítása során közvetlenül felmerültek;
- = az előállítással bizonyíthatóan szoros kapcsolatban voltak;
- = az eszközre (termékre) megfelelő mutatók, jellemzők segítségével elszámolhatók.

Az eszköz előállítása során felmerült költségként kell figyelembe venni:

- = a közvetlen anyagköltséget;

- = a közvetlen személyi juttatási költséget;
- = a közvetlen személyi juttatási költségek járulékait, szociális hozzájárulási adót;
- = az egyéb közvetlen költséget (szállítási és rakodási költség, közvetlen gépköltség).

Az előállítási költségek közé tartoznak azok az adott eszközzel közvetlen kapcsolatba hozható, az előállításhoz kapcsolódó általános költségek arányos összegei is, amelyek az adott termékre megfelelő mutatók, jellemzők segítségével elszámolhatók.

Ilyenek:

- = gépköltségek,
- = kamatköltségek,
- = egyéb kiegészítő részlegek (üzemek) általános költségei.

Az előállítási költségek között kell elszámolni (és így az előállítási érték részét képezi)

- = az idegen vállalkozó által megvalósított beruházáshoz a beruházó GAMESZ által biztosított (az idegen vállalkozó felé nem számlázott) vásárolt anyag bekerülési (beszerzési) értékét;
- = a saját előállítású termék, nyújtott szolgáltatás közvetlen önköltségét a vásárolt anyag, a saját előállítású termék tényleges beépítésekor, a szolgáltatásnyújtással egyidejűleg.

- **A gazdasági társaságban való részesedés bekerülési értékét alapításkor, tőkeemeléskor, vásárláskor, a társaság átalakulásakor, beolvadásakor az Szt. 49. § (3), (4), (6) és (7) bekezdése szerint kell meghatározni, alapításkor, tőkeemeléskor, vásárláskor egyezően az egységes rovatrend K65. Részesedések beszerzése vagy K66. Meglévő részesedések növeléséhez kapcsolódó kiadások rovatokhoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon végleges kötelezettségvállalásként, más fizetési kötelezettségként nyilvántartott összeggel. A társulási részesedés bekerülési értéke a társulásban részt vevők által bevitt vagyontárgyak társulási szerződésében, illetve annak módosításában meghatározott bruttó értéke (önkormányzatoknál).**

Az Szt. előzőekben felsorolt előírásai a következők:

- = a gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetés bekerülési (beszerzési) értéke vásárláskor a részvényért, üzletrészért, egyéb társasági részesedésért fizetett ellenérték (vételár);
 - = a gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetés bekerülési (beszerzési) értéke alapításkor, tőkeemeléskor a létesítő okiratban, annak módosításában, illetve a közgyűlési, az alapítói, a taggyűlési határozatban a jegyzett tőke fedezeteként, valamint a jegyzési, a kibocsátási érték és a névérték különbözeteként, a jegyzett tőkén felüli tőke fedezeteként meghatározott vagyoni hozzájárulás együttes értéke a ténylegesen befizetett pénzbetétnek és a rendelkezésre bocsátott nem pénzbeli betétnek megfelelő összegben;
 - = gazdasági társaság átalakulása, egyesülése, szétválása esetén a megszűnt gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetés ellenében kapott részesedés bekerülési (beszerzési) értéke a megszűnt részesedésre jutó – a megszűnt gazdasági társaság végleges vagyonmérlege szerinti – saját tőke összege (kiválás esetén a kiválással létrejött gazdasági társaság végleges vagyonmérlege szerinti saját tőke összege);
 - = gazdasági társaság beolvadása esetén a külső tulajdonosnál a megszűnt gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetés ellenében kapott részesedés bekerülési (beszerzési) értéke a megszűnt részesedésre jutó – a megszűnt gazdasági társaság végleges vagyonmérlege szerinti – saját tőke összege.
- **Követelés fejében** átvett eszköz bekerülési (beszerzési) értéke az eszköz megállapodás, csereszerződés, vagyonfelosztási javaslat szerinti (számlázott, bizonylatolt) értéke.
 - **Csere útján** beszerzett eszköz bekerülési (beszerzési) értéke az eszköz csereszerződés szerinti értéke, a cserébe adott eszköz eladási ára.
 - **A térítés nélkül** (a visszaadási kötelezettség nélkül) átvett eszköz, illetve az ajándékként, hagyatékként kapott eszköz, továbbá a többletként fellelt (a nem adminisztrációs hibából származó többlet-) eszköz bekerülési (beszerzési) értéke – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – az eszköznek az állományba vétel időpontjában ismert piaci, forgalmi értéke. Nem tartoznak ebbe a körbe az Áhsz. 15. § (2)–(3a) bekezdéseiben foglalt esetek.

- **A vásárolt készletek bekerülési értéke** az egységes rovatrend K311. Szakmai anyagok beszerzése vagy K312. Üzemeltetési anyagok beszerzése rovatokhoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon végleges kötelezettségvállalásként, más fizetési kötelezettségként nyilvántartott vételár. A befejezetlen termelés, félkész termékek, késztermékek, állatok bekerülési értéke az Szt. 62. § (2) bekezdése szerint számított előállítási érték.

Az Szt.-ben foglalt szabályok a következők:

- **Vásárolt készleteknél (anyag, áru) bekerülési érték** a 47–50. §-ok szerinti tételek, vagy a beszerzési értékek alapján számított átlagos (súlyozott) beszerzési ár szerint meghatározott bekerülési érték; saját termelésű készleteknél (befejezetlen termelés, félkész és késztermék, állatok) előállítási érték az 51. § szerinti közvetlen önköltség, vagy az átlagos (súlyozott) közvetlen önköltség. A közvetlen önköltség utókalkulációval meghatározott vagy norma szerinti közvetlen önköltség lehet. A befejezetlen termelés norma szerinti közvetlen önköltsége a félkész termék, a késztermék norma szerinti közvetlen önköltségéből a teljesítési fok alapján arányosítással is meghatározható.
- **A követelések bekerülési értéke** az egységes rovatrend bevételeihez kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon kimutatott követelésekkel megegyező elismert, esedékes összeg.
- **A forintban kifizetett követelésjellegű sajátos elszámolások és egyéb sajátos eszközoldali elszámolások** bekerülési értéke az átutalt vagy megfizetett – előzetesen felszámított általános forgalmi adót nem tartalmazó – összeg, a valutapénztárból, devizaszámláról kifizetett követelésjellegű sajátos elszámolások bekerülési értéke a valuta, deviza nyilvántartási árfolyamon átszámított forintértéke. A követelésjellegű sajátos elszámolások kivételével a követelések bekerülési értéke az egységes rovatrend bevételeihez kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon kimutatott követelésekkel megegyező elismert, esedékes összeg.
- **A forintban kapott kötelezettségjellegű sajátos elszámolások** bekerülési értéke az átutalt, megfizetett – előzetesen felszámított általános forgalmi adót nem tartalmazó – összeg. A valutában, devizában kapott kötelezettségjellegű sajátos elszámolások bekerülési értéke az Áhsz. szerinti árfolyamon átszámított

forintérték, kivéve a forintban kapott devizát, amelynél a ténylegesen kapott forintérték alapján kell a nyilvántartásba vételi árfolyamot meghatározni. A kötelezettségjellegű sajátos elszámolások kivételével a kötelezettségek bekerülési értéke az egységes rovatrend kiadásaihoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon nyilvántartott végleges kötelezettségvállalások, más fizetési kötelezettségek összege.

- **A kötelezettségek bekerülési értéke** az egységes rovatrend kiadásaihoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon nyilvántartott végleges kötelezettségvállalások, más fizetési kötelezettségek összege.

Sajátos szabályok a bekerülési érték megállapításánál:

- A bekerülési érték részét képező tételek elszámolásának időpontjára az Szt. 47. § (9) bekezdését kell alkalmazni azzal, hogy az eszköz értékének utólagos módosítása során akkor kell a különbözet összegét jelentősnek tekinteni, ha az meghaladja az eredetileg elszámolt bekerülési érték 1%-át, de legalább a százezer forintot. Ez az Szt.-ben foglalt szabály a következő:

A bekerülési (beszerzési) érték részét képező tételleket a felmerüléskor, a gazdasági esemény megtörténtekor (legkésőbb az üzembe helyezéskor) kell számításba venni a számlázott, a kivetett összegben. Amennyiben az üzembe helyezésig, a raktárba történő beszállításig a számla, a megfelelő bizonylat nem érkezett meg, a fizetendő összeget az illetékes hatóság nem állapította meg, akkor az adott eszköz értékét a rendelkezésre álló dokumentumok (szerződés, piaci információ, jogszabályi előírás) alapján kell meghatározni. Az így meghatározott érték és a ténylegesen számlázott vagy később módosított fizetendő (kivetett) összeg közötti különbözettel a beszerzési értéket a végleges bizonylatok kézhezvétele időpontjában akkor kell módosítani, ha a különbözet összege az adott eszköz értékét jelentősen módosítja. Amennyiben a különbözet összege jelentősen nem módosítja az adott eszköz bekerülési (beszerzési) értékét, annak összegét a végleges bizonylatok kézhezvétele időpontjában egyéb ráfordításként, illetve egyéb bevételként kell elszámolni. A GAMESZ ezt a különbözetet akkor tekinti jelentős összegűnek, ha az meghaladja az eredetileg elszámolt bekerülési érték 1%-át, de legalább a százezer forintot.

- A vagyonezelésbe vett eszközök – ideértve, ha a vagyonezelői jog más vagyonezelőtől való átvétellel, GAMESZ átalakításával, jogutód nélküli megszűnésével kapcsolatban keletkezik, de ide nem értve, ha a vagyonezelői jog vásárlással, saját előállítással keletkezik – bekerülési értéke a vagyonezelésbe adónál kimutatott bruttó érték. Az átvételt követően a vagyonezelésbe adónál az átadásig esetleg elszámolt értékcsökkenést, értékvesztést a vagyonezelésbe vevőnek nyilvántartásba kell vennie.
- A társulás alapítása, a társulási szerződés módosításával vagyonnak növelése esetén az átvett eszközök bekerülési értéke a társulási szerződésben, illetve annak módosításában szereplő bruttó érték.
- A tulajdonosnál, tulajdonosi joggyakorló szervezetnél az államháztartáson belüli szervezet részére vagyonezelésbe adott, illetve az államháztartás önkormányzati alrendszerébe tartozó költségvetési szerv, társulás tulajdonába adott eszköz visszavételkori bekerülési értéke, valamint a megszűnő nemzetiségi önkormányzat vagyont átvevő szervnél az átvételkori, az újraalakult nemzetiségi önkormányzat e vagyon visszavételkori bekerülési értéke a korábbi vagyonezelőnél, tulajdonosnál kimutatott bruttó érték. A visszavételt követően az átadásig esetleg elszámolt értékcsökkenést, értékvesztést nyilvántartásba kell venni.
- A gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetés névértéke fejében a jegyzett tőke leszállításakor (ideérve a tőkeleszállítással egyidejűleg végrehajtott, a leszállított jegyzett tőkével arányos jegyzett tőkén felüli saját tőke kivonást is) átvett eszköz bekerülési (beszerzési) értéke a gazdasági társaság által közölt, illetve számlázott érték, a gazdasági társaság jogutód nélküli megszűnése esetén a vagyonfelosztási javaslat szerinti érték.
- Importbeszerzés esetén a bekerülési értéket – figyelemmel az Áhsz. 20. § (3) és (4) bekezdésére – az Szt. 48. § (7) bekezdése szerint kell meghatározni.

Az Szt. szabálya az importbeszerzés esetén a következő:

Ha a beszerzés ellenértékének kiegyenlítése számla alapján devizában, valutában történik, akkor a számla szerinti – levonható általános forgalmi adót nem tartalmazó – devizaösszegnek, valutaösszegnek a beszerzéskor, a szolgáltatás igénybevételekor (teljesítésekor) érvényes, a 60. § (4)–(6) bekezdései szerinti árfolyamon átszámított forintértéke a termék, illetve a szolgáltatás értéke.

- Törvény vagy kormányrendelet előírhatja az immateriális javak, tárgyi eszközök és a koncesszióban, vagyonkezelésbe adott eszközök meghatározott köre **bekerülési értékének újbóli megállapítását**. Ezekben az esetekben az adott eszköz korábbi bruttó értékét és a megállapított új bekerülési értékét a nemzeti vagyon változásaival szemben kell elszámolni, és az eszköz korábban elszámolt terv szerinti és terven felüli értékcsökkenését a felhalmozott eredménnyel szemben ki kell vezetni. Ha a bekerülési érték újbóli megállapítását előíró törvény vagy kormányrendelet előírja vagy lehetővé teszi az új bekerülési értékre terv szerinti értékcsökkenés kimutatását, azt a felhalmozott eredménnyel szemben kell a könyvekbe felvenni.

2. Az értékcsökkenésének elszámolási szabályai

Ebben a fejezetben külön alpontokban kell bemutatni a terv szerinti és a terven felüli értékcsökkenések elszámolási szabályait.

2.1 Terv szerinti értékcsökkenés

Az Szt. előírásai szerint

- az immateriális javak, tárgyi eszközök után terv szerinti értékcsökkenést kell elszámolni. Az értékcsökkenésre a (2)–(4) bekezdésben foglalt eltérésekkel az Szt. 52. § (1), (2) és (5)–(7) bekezdéseit kell alkalmazni;
- az immateriális javaknak, a tárgyi eszközöknek a bekerülési értékét (beszerzési, illetve előállítási) azokra az évekre kell felosztani, amelyekben ezeket az eszközöket előreláthatóan használni fogják (az értékcsökkenés elszámolása);
- a negyedévente elszámolandó értékcsökkenésnek a bekerülési értékhez (bruttó értékhez) viszonyított arányát, vagy a bekerülési értéknek a teljesítménnyel arányos összegét, illetve az értékcsökkenés negyedévenkénti abszolút összegét az egyedi eszköz várható használata, ebből adódó élettartama, fizikai elhasználódása és erkölcsi avulása, az adott tevékenységre jellemző körülmények figyelembevételével kell megtervezni, és azokat a nyilvántartásokon történő rögzítést követően a rendeltetésszerű használatbavételtől, az üzembe helyezéstől kell alkalmazni. Az üzembe helyezés időpontja az eszköz szokásos

tevékenység keretében történő rendeltetésszerű hasznosításának a kezdő időpontja. Az üzembe helyezést hitelt érdemlő módon dokumentálni kell.

Terv szerinti értékcsökkenést a már rendeltetésszerűen használatba vett, üzembe helyezett immateriális javak, tárgyi eszközök után kell elszámolni addig, amíg azokat rendeltetésüknek megfelelően használják.

A kis értékű immateriális javak bekerülési értékét a beszerzést, a kis értékű tárgyi eszközök bekerülési értékét az üzembe helyezést, használatba vételt követően, legkésőbb a negyedévi záráskor kell terv szerinti értékcsökkenésként egy összegben elszámolni.

A 2014. január 1. után aktivált eszközökre terv szerinti értékcsökkenési kulcsok:

- = Az immateriális javak esetén a terv szerinti értékcsökkenés leírási kulcsa
 - = vagyoni értékű jogoknál 16% vagy a tervezett használati idő alapján megállapított lineáris kulcs,
 - = szellemi termékeknél 33%.
- A tárgyi eszközök terv szerinti értékcsökkenését a társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény 2. számú mellékletében meghatározottak szerint kell elszámolni. Az ingatlanokhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok terv szerinti értékcsökkenésének leírási kulcsa azonos annak az ingatlanak a leírási kulcsával, amelyhez az adott vagyoni értékű jog kapcsolódik.
- **Nem számolható el terv szerinti értékcsökkenés** a földterület, a telek (a bányaművelésre, veszélyes hulladék tárolására igénybe vett földterület, telek kivételével), az erdő, a képzőművészeti alkotás, a régészeti lelet bekerülési (beszerzési) értéke után, és az üzembe nem helyezett beruházásnál, valamint az olyan eszközöknél, amelyek az értékükből a használat során sem veszítenek, vagy amelyek értéke a különleges helyzetükből, egyedi mivoltukból adódóan évről évre nő.

2.2 Terven felüli értékcsökkenés elszámolása

- Az Szt. előírásai alapján terven felüli értékcsökkenést kell az immateriális jószágnál, a tárgyi eszköznél elszámolni akkor, ha:
 - =az immateriális jószág, a tárgyi eszköz (ideértve a beruházást is) értéke tartósan lecsökken, mert az immateriális jószág, a tárgyi eszköz (ideértve a beruházást is) a vállalkozási tevékenység változása miatt feleslegessé vált, vagy megrongálódás, megsemmisülés, illetve hiány következtében rendeltetésének megfelelően nem használható, illetve használhatatlan;
 - =a vagyoni értékű jog a szerződés módosulása miatt csak korlátozottan vagy egyáltalán nem érvényesíthető.

3. Értékvesztés elszámolási szabályai

A GAMESZ az Szt.-ben meghatározott eszközök után értékvesztést számolhat el.

Ezek az eszközök a következők:

- gazdasági társaságban lévő részesedések,
- készletek,
- követelések,
- nem a Kincstárban vezetett pénzeszköz számlák.

Az értékvesztés-megállapítás Szt. szerinti szabályai:

A gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetésnél – függetlenül attól, hogy az a forgóeszközök, illetve a befektetett pénzügyi eszközök között szerepel – értékvesztést kell elszámolni a befektetés könyv szerinti értéke és piaci értéke közötti – veszteségjellegű – különbség összegében, ha ez a különbség tartósan mutatkozik és jelentős összegű.

A befektetés piaci értéke meghatározásakor figyelembe kell venni:

- a gazdasági társaság tartós piaci megítélését, a piaci megítélés tendenciáját, a befektetés (felhalmozott) osztalékkal csökkentett tőzsdei, tőzsdén kívüli árfolyamát, annak tartós tendenciáját;
- a megszűnő gazdasági társaságnál a várhatóan megtérülő összeget;
- a gazdasági társaság saját tőkéjéből a befektetésre jutó részt, külföldi pénzügyi értékre szóló befektetés esetén a 60. § szerinti, az üzleti év

mérlegfordulónapjára vonatkozó választott devizaárfolyamon átszámított forintértéken.

Amennyiben az előzőek szerinti befektetésnek, mérleg-készítéskori piaci értéke jelentősen és tartósan magasabb, mint a befektetés könyv szerinti értéke, a különbözettel a korábban elszámolt értékvesztést visszairással csökkenteni kell. Az értékvesztés visszairásával a befektetés könyv szerinti értéke nem haladhatja meg beszerzési értéket.

Ha a **vásárolt készlet (anyag, áru)** bekerülési (beszerzési), illetve könyv szerinti értéke jelentősen és tartósan magasabb, mint a mérlegkészítéskor ismert tényleges piaci értéke, akkor azt a mérlegben a tényleges piaci értéken, ha pedig a saját termelésű készlet (befejezetlen termelés, félkész és késztermék, állat) bekerülési (előállítási), illetve könyv szerinti értéke jelentősen és tartósan magasabb, mint a mérlegkészítéskor ismert és várható eladási ára, akkor azt a mérlegben a még várhatóan felmerülő költségekkel csökkentett, várható támogatásokkal növelt eladási áron számított értéken mutatjuk ki, a készlet értékét a különbözetnek értékvesztéskénti elszámolásával kell csökkenteni.

A **vásárolt készlet** bekerülési (beszerzési), illetve könyv szerinti értékét, illetve a saját termelésű készlet bekerülési (előállítási) értékét – az előzőekben foglaltakon túlmenően – csökkentetten kell a mérlegben szerepeltetni, ha a készlet a vonatkozó előírásoknak (szabvány, szállítási feltétel, szakmai előírás stb.), illetve eredeti rendeltetésének nem felel meg, ha megrongálódott, ha felhasználása, értékesítése kétségessé vált, ha feleslegessé vált. A készlet értékének csökkentését – a különbözetnek értékvesztéskénti elszámolásával – ez esetben addig a mértékig kell elvégezni, hogy a készlet a használhatóságnak (az értékesíthetőségnek) megfelelő, mérlegkészítéskor, illetve a minősítés elvégzésekor érvényes (ismert) piaci értéken (legalább haszonanyagáron, illetve hulladékértéken) szerepeljen a mérlegben.

Az értékvesztés összege a – fajlagosan kis értékű – készleteknél a GAMESZ által kialakított készletcsoportok könyv szerinti értékének arányában is meghatározható. Amennyiben a készlet piaci értéke jelentősen és tartósan

megaladja könyv szerinti értékét, a különbözettel a korábban elszámolt értékvesztést visszaírással csökkenteni kell. Az értékvesztés visszaírásával a készlet könyv szerinti értéke nem haladhatja meg a bekerülési értéket.

A készletek értékelésénél a tartósság kritérium a gyakorlatban azt jelenti, hogy kizárólag azokat a készleteket kell év végén értékelni, melyek két mérlegfordulónapon is a raktári állományban voltak.

A követelések minősítése alapján az üzleti év mérlegfordulónapján fennálló és a mérlegkészítés időpontjáig pénzügyileg nem rendezett követelésnél (ideértve a hitelintézetekkel, pénzügyi vállalkozásokkal szembeni követeléseket, a kölcsönként, az előlegként adott összegeket, továbbá a bevételek aktív időbeli elhatárolása között lévő követelésjellegű tételeket is) értékvesztést kell elszámolni – a mérlegkészítés időpontjában rendelkezésre álló információk alapján – a követelés könyv szerinti értéke és a követelés várhatóan megtérülő összege közötti – veszteségjellegű – különbözet összegében, ha ez a különbözet tartósnak mutatkozik és jelentős összegű.

A kis összegű követelések könyvvitelben elkülönített csoportjára – a követelések együttes minősítése alapján – az értékvesztés összege ezen követelések nyilvántartásba vételi értékének százalékában is meghatározható, egy összegben elszámolható, elkülönítetten kimutatható. Ez esetben a következő évi mérlegfordulónapi értékeléskor a kis összegű követelések – hasonló módon megállapított – értékvesztésének összegét össze kell vetni az előző évi, ilyen jogcímen elszámolt értékvesztés összegével, és a csoport szintjén mutatózó különbözetet – előjelének megfelelően – a korábban elszámolt értékvesztést növelő értékvesztésként, illetve a korábban elszámolt értékvesztés visszaírásaként kell elszámolni.

Amennyiben a követelésminősítése alapján a követelés várhatóan megtérülő összege jelentősen meghaladja a követelés könyv szerinti értékét, a különbözettel a korábban elszámolt értékvesztést visszaírással csökkenteni kell. Az értékvesztés visszaírásával a követelés könyv szerinti értéke nem haladhatja meg a nyilvántartásba vételi (devizakövetelés esetén az Szt. 60. § szerinti árfolyamon számított) értékét.

A követelések működési célú támogatások bevételeire államháztartáson belülről, a követelések felhalmozási célú támogatások bevételeire államháztartáson belülről értékvesztés nem számolható el.

Azokat a követeléseket, melyek nem tartozhatnak, illetve a GAMESZ nem választotta az egyszerűsített követelés értékelési, illetve a kis összegű követelések csoportos értékelési csoportjába, azokat egyedileg kell értékelni. Az egyedi értékelés során megállapított értékvesztést minden esetben dokumentálni kell. A követelések értékelésének menete:

1. Kiválasztásra kerülnek azok a követelések, melyeknél nem kerülhet sor értékvesztés elszámolására, tehát az értékvesztés összege nulla. Idetartoznak azok az esetek, amelyek még a mérlegfordulónapig nem, de a mérlegkészítés időszakában kiegyenlítésre kerültek, illetve amelyeknek a mérlegkészítés időpontjáig nem járt le a fizetési határideje (ideértjük azokat az eseteket is, amikor az adós a fizetési kötelezettsége teljesítésére halasztást vagy részletfizetési lehetőséget kapott).
2. Kiválasztásra kerülnek azok a követelések, melyeknél dokumentumokkal igazolható a 100%-os értékvesztés megállapítása. Ilyenek lehetnek többek között:
 - = a felszámolási, végrehajtási, hagyatéki eljárás során biztosan nem várható a követelés teljes megtérülése, de még az adott követelés nem számolható el behajthatatlan követelésként,
 - = az adós nem található, nem indítható ellene eljárás, de még itt sem lehet a behajthatatlanságot elszámolni.
3. Az előbbi csoportokba nem tartozó követeléseket egyedi értékelése. Ezekben az esetekben az adott követelés előtörténetének vizsgálata alapján kell dokumentálható módon megállapítani az értékvesztés számszerűsített összegét. Például: a felszámoló vagy a végrehajtó által adott olyan bizonylat, amely alapján várhatóan a követelésünk egy része biztosan nem térülhet meg. A követelés értékvesztését ezekben az esetekben ennek a bizonylatnak az alapján kell elszámolni.

4. Az előző beszámolási időszakban is értékelt követeléseknél, megvizsgálásra kerül, hogy az elmúlt időszak alatt történt-e változás a korábbi elszámoláshoz viszonyítva.

A **pénzeszközök** esetében az értékvesztés szabályai. A pénzeszközöknél csak akkor kerül értékvesztés meghatározásra, ha az adott pénzeszközszámlát vezető hitelintézet a számlán lévő összeget nem tudja a GAMESZ, mint számlatulajdonos részére maradéktalanul a rendelkezésére bocsátani. Az értékvesztés elszámolását ebben az esetben is dokumentálni szükséges. Nem lehet értévesztést elszámolni a Magyar Államkincstár által vezetett fizetési számlák esetében.

Az értékvesztéseket minden esetben dokumentálni szükséges (pl. felszámolási eljárás, végelszámolási eljárás, végrehajtás folyamatáról nyert információk).

Minden esetben hozzárendelésre kerülnek az alábbiak:

- az adott elszámolásokért felelős személyek megnevezése
- és a végrehajtás határideje/határidői.

4. Terven felüli értékcsökkenés és értékvesztés visszairásának szabályai

A terven felüli értékcsökkenés és értékvesztés visszairásának általános szabályai

Ha az előzőekben bemutatott leírások miatt az érintett eszközök könyv szerinti értéke alacsonyabb ezen eszközök eredeti bekerülési értékénél, és az alacsonyabb értéken való értékelés (immateriális javaknál, tárgyi eszközöknél a terven felüli értékcsökkenés, egyéb eszközöknél az értékvesztés-elszámolás) okai már nem, illetve csak részben állnak fenn, a leírásokat meg kell szüntetni (immateriális javaknál, tárgyi eszközöknél a már elszámolt terven felüli értékcsökkenés, egyéb eszközöknél az elszámolt értékvesztés összegének csökkentésével) – a megbízható és valós összkép érdekében –, az eszközt piaci értékére, legfeljebb a nyilvántartásba vételkor megállapított, a bekerülési értékére, immateriális jószágnál, tárgyi eszközöknél a terv szerinti értékcsökkenés figyelembevételével meghatározott nettó értékére az egyéb bevételekkel szemben, illetve a pénzügyi műveletek ráfordításait csökkentő tételként vissza kell értékelni (visszairás). A terven felüli értékcsökkenés, az értékvesztés visszairását az üzleti év mérlegfordulónapjára vonatkozó értékelés keretében kell végrehajtani.

Amennyiben az egyedi eszköz mérleg-készítéskori piaci értéke jelentősen meghaladja a könyv szerinti értékét, immateriális jószágnál, tárgyi eszközknél a terv szerinti értékcsökkenés figyelembevételével meghatározott nettó értékét, akkor a különbség összegével csökkenteni kell az elszámolt terven felüli értékcsökkenés, az elszámolt értékvesztés összegét, és az egyéb bevételekkel szemben, a részesedések, értékvesztésénél a pénzügyi műveletek ráfordításainak csökkentésével növelni kell az adott eszköz könyv szerinti értékét. A különbséggel a könyv szerinti értéket az adott eszköz nyilvántartásba vételekor számításba vett értékéig – a bekerülési érték összegéig, immateriális jószágnál, tárgyi eszközknél a terv szerinti értékcsökkenés figyelembevételével meghatározott nettó értékig – kell növelni (visszaírás összege). A visszaírás összege nem lehet több, mint a korábban terven felüli értékcsökkenésként, értékvesztésként elszámolt összeg.

5. Értékhelyesbítés és visszaírásának elszámolási szabályai

A GAMESZ, azon eszközei esetében, melyeknél piaci értékelés szabályai szerint jár el, ott alkalmazza az értékhelyesbítésre vonatkozó szabályokat. Az immateriális javak és tárgyi eszközök esetében év végén nem számolható el terven felüli értékcsökkenés.

A GAMESZ ezekben az esetekben az Szt. 57. § (3) bekezdésében és 58. § (1), (5)–(9) bekezdéseiben foglaltakat alkalmazza.

6. Külföldi pénzürtékre szóló eszközök és kötelezettségek értékelési szabályai

A külföldi pénzürtékre szóló eszköz, kötelezettség (kötelezettségvállalás, más fizetési kötelezettség) forintértékének meghatározásakor a valutát, devizát a Magyar Nemzeti Bank által közzétett, hivatalos devizaárfolyamon számoljuk át forintra.

Külföldi pénzürtékre szóló követelésre vonatkozó teljesítést az Áhsz. által előírt árfolyamon számított forintértéken vesszük nyilvántartásra. Külföldi pénzürtékre szóló kötelezettségvállalásra, más fizetési kötelezettségre vonatkozó teljesítést, ha az devizaszámláról devizában vagy valutapénztárból valutában történik, a valuta, deviza nyilvántartási árfolyamán vesszük nyilvántartásba. A forintért vásárolt

valutában, devizában külföldi pénzürtékre szóló kötelezettségvállalás, más fizetési kötelezettség teljesítését a devizáért, valutáért ténylegesen fizetett forintértéken vesszük nyilvántartásba. Amennyiben a kapott, fizetett összeg több, mint a követelés, kötelezettségvállalás, más fizetési kötelezettség könyv szerinti forintértéke, a különbséget a K354. Egyéb pénzügyi műveletek kiadási vagy B4092. Más egyéb pénzügyi műveletek bevételei rovatokhoz vezetett nyilvántartási számlákon tartjuk nyilván. Ha a kapott, fizetett összeg kevesebb, mint a könyv szerinti forintérték, a különbséggel a követelés, kötelezettségvállalás, más fizetési kötelezettség összege csökkentésre kerül.

A külföldi pénzürtékre szóló eszközök és források év végi értékelési munkamenete a következő:

- a külföldi pénzürtékre szóló eszközök és források könyv szerinti értékének megállapítása;
- a fordulónapi érték meghatározása valamennyi külföldi pénzürtékre szóló tételnél (részeselek, követelések, valutakészlet, deviza, számlán lévő deviza, források) külön-külön az Áhsz.-ben meghatározott árfolyamon;
- az árfolyam-különbözetek megállapítása valamennyi külföldi pénzürtékre szóló tételre külön-külön (ez gyakorlatilag az előző két feladat különbsége);
- az értékelés során a könyv szerinti érték és az értékeléskori forintérték közötti különbséget az Szt. 60. § (3) bekezdése szerint összevontan kell elszámolni azzal az eltéréssel, hogy a lekötött bankbetétek, az egyéb pénzeszközök, valamint az egyéb eszközök, a kötelezettségek és a passzív időbeli elhatárolások esetén külön-külön ki kell számolni az összevont árfolyam-különbözetet, és az egyes különbségek előjelétől függően kell azt elszámolni. Az Szt. hivatkozott szabálya azt jelenti, hogy amennyiben összevontan veszteség, egyenlegében a pénzügyi műveletek egyéb ráfordításai között árfolyamveszteségként, amennyiben összevontan nyereség, egyenlegében a pénzügyi műveletek egyéb bevételei között árfolyamnyereségként számoljuk el az árfolyam-különbözeteket.

A devizás értékelések során elvégzett számítások az év végi értékelés dokumentációját képezik.

II. A mérlegben értékkel szereplő eszközök és források értékelése

Általános szabályok

A mérlegkételemek értékelésének általános szabályaira az Szt. 46. §-át alkalmazzuk. Ennek megfelelően

- az értékelésnél a vállalkozás folytatásának elvéből indulunk ki, ha ennek az elvnek az érvényesülését eltérő rendelkezés nem akadályozza, illetve a vállalkozási tevékenység folytatásának ellentmondó tényező, körülmény nem áll fenn;
- az előző üzleti év mérlegkészítésénél alkalmazott értékelési elvek csak akkor változtathatók meg, ha a változtatást előidéző tényezők tartósan – legalább egy éven túl – jelentkeznek, és emiatt a változás állandónak, tartósnak minősül. Ez esetben a változtatást előidéző tényezőket és számszerűsített hatásukat a kiegészítő mellékletben részletezzük;
- az eszközöket és a kötelezettségeket leltározással (mennyiségi felvétellel, egyeztetéssel) ellenőrizzük és – a törvényben szabályozott esetek kivételével – egyedenként értékeljük. A különböző időpontokban beszerzett, előállított, általában csoportosan nyilvántartott, azonos paraméterekkel rendelkező eszközöknél az átlagos beszerzési (előállítási) áron. Az Áhsz. 22. § (2) (b) pontja alapján a használt, de a mérlegben értékkel nem szereplő immateriális javakat, tárgyi eszközöket és készleteket szintén mennyiségi felvétellel, egyeztetéssel ellenőrizzük és értékeljük az értékkel szereplő eszközökkel azonos időben és módon;
- a mérlegben kimutatott eredmény meghatározásakor, a mérlegkételemek értékelése során figyelembe vesszünk minden olyan értékcsökkenést, értékvesztést, amely a mérleg fordulónapján meglévő eszközöket érinti, és amely a mérlegkészítés időpontjáig ismertté vált. Tartósnak minősül a könyv szerinti érték és a piaci érték különbsége, ha az múltbeli tények vagy jövőbeni várakozások alapján legalább egy évig fennáll. A különbség tartósnak minősül – fennállásának időtartamától függetlenül – akkor is, ha az az értékeléskor a rendelkezésre álló információk alapján véglegesnek tekinthető.

A GAMESZ alkalmazhatja az eszközeik nyilvántartásánál a csoportos nyilvántartást.

Az egyidejűleg beszerzett, azonos beszerzési árhoz tartozó, azonos paraméterekkel rendelkező, egyidejűleg használatba vett tárgyi eszközöket, készleteket csoportosan tartjuk nyilván, amennyiben az azonosság ténye egyértelműen megállapítható. A csoportosan nyilvántartott eszközök esetén az értékelést külön-külön, csoportonként végezzük el, mindezt addig alkalmazzuk, amíg az egyedi eszköz nyilvántartási értékében elkülönült változás nem következik be.

Részletes szabályok

1. Immateriális javak és tárgyi eszközök

A mérlegben az immateriális javakat, tárgyi eszközöket a bekerülési értéken mutatjuk ki, csökkentve az elszámolt terv szerinti és terven felüli értékcsökkenéssel, növelve a terven felüli értékcsökkenés visszaírt összegével. Az értékhelyesbítést külön mutatjuk ki az eszközök értékhelyesbítésének forrásával azonos összegben.

2. Tartós részesedések

A mérlegben a részesedéseket, tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat a bekerülési értéken mutatjuk ki, csökkentve az elszámolt értékvesztéssel, növelve az értékvesztés visszaírt összegével. Az értékhelyesbítést külön mutatjuk ki az eszközök értékhelyesbítésének forrásával azonos összegben.

3. Készletek

A mérlegben a vásárolt készleteket a mérleg fordulónapján használatba nem vett vásárolt készletek bekerülési értékén mutatjuk ki, csökkentve a már elszámolt értékvesztéssel, növelve az értékvesztés visszaírt összegével.

A mérlegben a befejezetlen termelést, félkész termékeket, késztermékeket, növendék-, hízó- és egyéb állatokat a bekerülési értéken mutatjuk ki, csökkentve az elszámolt értékvesztéssel, növelve az értékvesztés visszaírt összegével.

4. Követelések

A mérlegben a követeléseket a bekerülési értéken mutatjuk ki, csökkentve az elszámolt értékvesztéssel, növelve az értékvesztés visszaírt összegével.

5. Pénzeszközök

A mérlegben a pénzeszközöket a mérleg fordulónapján a pénztárban lévő, a fizetési számlához kapcsolódó számlakivonatban szereplő értéken mutatjuk ki, csökkentve az elszámolt értékvesztéssel, növelve az értékvesztés visszaírt összegével.

6. Időbeli elhatárolások

Az aktív és passzív időbeli elhatárolásokat a mérlegben könyv szerinti értéken mutatjuk ki.

7. Saját tőke

A saját tőkébe tartozó forrásokat a mérlegben könyv szerinti értéken mutatjuk ki.

8. Kötelezettségek

A kötelezettségeket a mérlegben könyv szerinti értéken mutatjuk ki.

III. Záró rendelkezések

Ezen szabályzat 2021. január 1-én lép életbe, s egyidejűleg hatályát veszti minden más belső szabályozás.

